

VII.

DZIAŁALNOŚĆ
PREWENCYJNA
(W TYM
PROMOCJA
OCHRONY
PRACY)

1. Kampania informacyjno-promocyjna „Przeciążenie układu mięśniowo-szkieletowego”: Zagrożenia jakie stwarzają ręczne prace transportowe

W 2007 r. Państwowa Inspekcja Pracy podjęła szereg przedsięwzięć ukierunkowanych na zapobieganie przeciążeniom układu mięśniowo-szkieletowego podczas ręcznych prac transportowych. W trakcie działań pod hasłem „Mniej dźwigaj” realizowano zarówno zadania ujęte w harmonogramie kampanii „Ręczne przemieszczanie ciężarów 2007” inspirowanej przez **Komitet Wyższych Inspektorów Pracy (SLIC)**, jak i wybrane zadania zawarte w ramach „Europejskiej kampanii na rzecz przeciwdziałania zaburzeniom mięśniowo-szkieletowym” prowadzonej przez **Europejską Agencję Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy w Bilbao**.

Główny cel kampanii to zapewnienie lepszego stosowania się państw członkowskich do wymogów dyrektywy unijnej 90/269/EWG w sprawie minimalnych wymagań dotyczących ochrony zdrowia i bezpieczeństwa podczas ręcznego przemieszczania ciężarów, zwiększenie wśród pracowników świadomości zagrożeń występujących przy wykonywaniu ręcznych prac transportowych, a także promowanie technologii i rozwiązań ograniczających nadmierne obciążenia układu mięśniowo-szkieletowego podczas pracy. Adresatami kampanii byli przede wszystkim pracownicy i pracodawcy z *ochrony zdrowia, handlu oraz transportu* – sektorów, w których występuje największe ryzyko zawodowe związane z ręcznym przemieszczaniem ciężarów.

Państwowa Inspekcja Pracy zainaugurowała **kampanię „Mniej dźwigaj”** 2 maja 2007 r. udziałem w „Dniach zdrowego kręgosłupa w Zamościu” organizowanych **wspólnie z Centralnym Instytutem Ochrony Pracy – Państwowym Instytutem Badawczym, Urzędem Miasta w Zamościu oraz NSZZ „Solidarność”**. W programie znalazły się m.in. konferencje, seminaria, spotkania z młodzieżą, wystawy oraz konkursy wiedzy. Podsumowanie imprezy odbyło się 1 czerwca podczas „Jarmarku Hetmańskiego”; PIP przygotowała stoisko z wydawnictwami dotyczącymi przepisów prawa pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy, a także punktem porad prawnych i technicznych.

Współpraca PIP z **organizacjami pracodawców** – Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych „Lewiatan” oraz Polską Organizacją Handlu i Dystrybucji – umożliwiła zorganizowanie we wrześniu i październiku cyklu 20 pokazów prawidłowego przenoszenia i przemieszczania ciężarów w placówkach handlowych, m.in. sieci Carrefour, Real, Tesco. Poka-

zy, opatrzone fachowym komentarzem inspektorów oraz lekarzy medycyny pracy, adresowane były zarówno do pracowników, jak i klientów supermarketów. Ponadto na stoiskach PIP dostępne były wydawnictwa kampanii; udzielano także porad z zakresu prawa pracy oraz konsultacji medycznych związanych z chorobami układu mięśniowo-szkieletowego.

Bardzo ważnym elementem kampanii był **program szkoleniowy** przygotowany przez Państwową Inspekcję Pracy dla przedstawicieli sektorów ochrony zdrowia i handlu. Na 49 szkoleniach, które zorganizowano w okręgowych inspektoratach pracy, przeszkolono blisko 3 tys. pracodawców, członków kadry zarządzającej, specjalistów ds. bhp, a także przedstawicieli związków zawodowych oraz społecznych inspektorów pracy.

Nakładem Państwowej Inspekcji Pracy wydano 67 tys. egzemplarzy specjalnie opracowanych **materiałów informacyjnych** – takich jak: broszury, ulotki, plakaty i afisze – tematycznie związanych z kampanią „Mniej dźwigaj”. Dużym zainteresowaniem odbiorców cieszyły się zwłaszcza publikacje przygotowane dla sektora służby zdrowia – poradnik „Jak chronić układ mięśniowo-szkieletowy podczas pracy” oraz afisz, na którym pokazane zostały zdjęcia prezentujące dobre praktyki podczas opieki nad chorymi. Wydawnictwa przygotowane przez PIP oraz broszury informacyjne przygotowane przez specjalistów z Unii Europejskiej udostępnione zostały na stronie internetowej www.pip.gov.pl, a także były nieodpłatnie przekazywane odbiorcom, m.in. podczas szkoleń, seminariów, czy też kontroli.

Na witrynie Państwowej Inspekcji Pracy uruchomiono specjalną podstronę o tematyce związanej z dolegliwościami mięśniowo-szkieletowymi oraz ręcznym przemieszczaniem ciężarów. Obok bloków tematycznych dotyczących zagrożeń dla układu mięśniowo-szkieletowego, mogących wystąpić w służbie zdrowia i handlu, znalazł się także blok poświęcony tego rodzaju zagrożeniom podczas pracy przy komputerze. Zamieszczono również informacje o krajowych i międzynarodowych uregulowaniach prawnych, metodach oceny ryzyka zawodowego, a także o lokalnych wydarzeniach kampanii oraz internetowy test wiedzy z nagrodami.

Na potrzeby kampanii Państwowa Inspekcja Pracy zrealizowała we współpracy z TVP 15 minutowy **film instruktażowy** adresowany do pracowników służby zdrowia i handlu. W filmie omówione zostały podstawowe zagrożenia związane z przenoszeniem i przemieszczaniem ciężarów w tych branżach. Pokazano również dobre praktyki stosowane podczas opieki nad pacjentami, a także w czasie przenoszenia ciężarów przez pracowników placówek handlowych. Film wykorzystywany był podczas szkoleń prowadzonych przez PIP oraz emitowany w telewizjach regionalnych.

Ilustracja 1. Pokaz przenoszenia ciężarów

Tematyka związana z ręcznymi pracami transportowymi i dolegliwościami układu mięśniowo-szkieletowego była również poruszana podczas – organizowanych lub współorganizowanych przez okręgowe inspektoraty pracy – konferencji, seminariów i spotkań z **przedstawicielami związków zawodowych**. W 2007 r. na terenie całej Polski odbyło się 35 tego typu spotkań, w których uczestniczyło ponad 1,1 tys. osób. Poza sektorami ochrony zdrowia, handlu i transportu, działania takie adresowano również do innych grup zawodowych. Przykładem tego typu inicjatywy był cykl spotkań z rolnikami pn. „Mniej dźwigaj – czyli bezpieczna praca w rolnictwie” zorganizowany przez Okręgowy Inspektorat Pracy w Zielonej Górze wspólnie z Oddziałem Regionalnym KRUS.

Równoległe z działaniami prewencyjnymi i promocyjnymi Państwowa Inspekcja Pracy realizowała **program kontrolny** w sektorach handlu, ochrony zdrowia, transportu, a także budownictwa. Część kontroli odbyła się z wykorzystaniem wytycznych i narzędzi przygotowanych przez specjalistów Unii Europejskiej. Z materiałami tymi 392 polskich inspektorów pracy miało okazję zapoznać się na 16 szkoleniach zorganizowanych w okręgowych inspektoratach pracy. Program obejmował m.in. zagadnienia związane z uwarunkowaniami prawnymi oceny ryzyka zawodowego przy ręcznym przemieszczaniu ciężarów, obowiązkami pracodawców, a także podstawy anatomii, fizjologii i biomechaniki. Omówione zostały również

metody oceny ryzyka przy ręcznym przemieszczaniu ciężarów zalecane przez grupę roboczą SLIC do wykorzystania przez krajowe inspekcje pracy. Zajęcia prowadzone były przez 4 inspektorów PIP, którzy wcześniej brali udział w specjalnym szkoleniu z tego zakresu, które odbyło się w Strasburgu.

Waga problemów związanych z dolegliwościami mięśniowo-szkieletowymi oraz doświadczenia z realizacji kampanii w 2007 r., wpłynęły na decyzję Komitetu Wyższych Inspektorów Pracy o kontynuacji przedsięwzięcia w 2008 r. Adresatem kampanii *Mniej dźwigaj 2008* są 2 sektory: handlu detalicznego oraz budownictwa. **Koordinację przedsięwzięcia – od holenderskiej inspekcji pracy – 1 stycznia 2008 r. przejęła Państwowa Inspekcja Pracy.**

2. Program prewencyjny dot. przeciwdziałania negatywnym skutkom przeciążenia psychicznego i stresu w miejscu pracy

Rok 2007 był **drugim rokiem realizacji programu „Stres w miejscu pracy”**. Po zebraniu ubiegłorocznych doświadczeń Państwowa Inspekcja Pracy zdecydowała się na zmianę jego formuły. W roku 2007 szczególny nacisk położony został na realizację zadań prewencyjnych.

Za priorytet uznane zostało przeprowadzanie szkoleń nt. stresu zawodowego bezpośrednio w zakładach pracy oraz wykonanie, wspólnie z pracodawcami i pracownikami, jak największej ilości ocen psychospołecznych warunków pracy. Po raz pierwszy skoncentrowano się także na wybranych grupach odbiorców: pracodawcach i pracownikach służby zdrowia, oświaty oraz administracji.

Do realizacji programu w określonych sektorach przygotowano **prezentacje multimedialne**, zawierające informacje nt. stresu zawodowego i jego skutków zdrowotnych, psychologii pracy, zasad prewencji stresu zawodowego oraz dokonywania oceny psychospołecznych warunków pracy w zakładzie. Szczególnym novum było opracowanie przez specjalistów PIP antystresowych standardów zarządzania oraz 63 przykładów *dobrych praktyk* w zakresie usuwania najpowszechniejszych przyczyn stresu – praktyk możliwych do zastosowania przez każdego pracodawcę. Standardy te, tak jak i dobre praktyki, były prezentowane na wszystkich **szkoleniach** oraz dodatkowo zostały omówione w specjalnie wydanym poradniku dla pracodawców. Informacje te umieszczono także na stronie internetowej inspekcji pracy, co pozwoliło na zwiększenie liczby odbiorców.